

Sygn. akt: WZ 11/17

POSTANOWIENIE

Dnia 12 lipca 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie z wniosku obrońcy cyw. P. S. o zwrot wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy, poniesionych przez cyw. P. S., po rozpoznaniu w Izbie Wojskowej na posiedzeniu w dniu 12 lipca 2017 r. zażalenia wniesionego przez jego obrońcę na postanowienie Wojskowego Sądu Okręgowego w W. z dnia 9 maja 2017 r., w przedmiocie nieuwzględnienia wniosku w zakresie zwrotu kosztów procesu

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone postanowienie i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania Wojskowemu Sądowi Okręgowemu w W.

UZASADNIENIE

P. S. został oskarżony o to, że „w okresie od 21 maja 2011 r. do 27 maja 2011 r. w O., jako prezes M. , udzielił funkcjonariuszowi publicznemu – żołnierzowi zawodowemu w czynnej służbie wojskowej płk. I. O., w związku z pełnieniem przez niego funkcji publicznej Szefa [...], korzyści majątkowej w postaci wycieczki zagranicznej do Grecji, dla niego, jego żony B. O. oraz córki W. O., zorganizowanej w okresie od 26 czerwca 2011 r. do 3 lipca 2011 r. przez Biuro Podróży [...] za pośrednictwem biura „[...]” o łącznej wartości 9139 zł, w zamian za pomoc w

zakupie od M. dla Sił Zbrojnych RP cyfrowego mobilnego systemu trunkingowego „Tetra”, tj. o popełnienie przestępstwa określonego w art. 229 § 1 k.k.”

Wojskowy Sąd Okręgowy wyrokiem z dnia 20 czerwca 2016 r., uniewinnił cyw. P. S. od popełnienia zarzucanego mu przestępstwa.

Wyrok ten zaskarżył w drodze apelacji na niekorzyść oskarżonego Prokurator Wydziału do Spraw Wojskowych Prokuratury Okręgowej w [...].

Wyrokiem z dnia 17 stycznia 2017 r., sygn. akt WA 17/16, Sąd Najwyższy utrzymał w mocy wyrok Sądu I instancji w części dotyczącej P. S.

Dnia 24 marca 2017 r. obrońca P.S. wystąpił do Wojskowego Sądu Okręgowego z wnioskiem o zwrot wyłożonych kosztów postępowania w związku z uniewinnieniem P.S. i przyznanie na jego rzecz od Skarbu Państwa zwrotu wyłożonych kosztów, tj. :

1. kwoty 1800 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu przygotowawczym w trybie śledztwa;
2. kwoty 10.080 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu pierwszoinstancyjnym;
3. kwoty 3.600 zł tytułem wynagrodzenia obrońcy w postępowaniu jurysdykcyjnym w drugiej instancji.

P. S. i jego obrońca na posiedzeniu Wojskowego Sądu Okręgowego zgodnie oświadczyli, że zawarli ustną umowę o świadczenie usług adwokackich.

Postanowieniem z dnia 9 maja 2017 r. Wojskowy Sąd Okręgowy na mocy art. 632 pkt. 2 kpk. w zw. z art. 616 § 1 ust. 2 kpk. nie uwzględnił wniosku o zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz P.S. zwrotu poniesionych przez niego kosztów procesu w związku z ustanowieniem obrońcy w wyboru, argumentując, że oskarżony nie przedstawił dowodów poniesionych wydatków z tytułu udziału obrońcy w postępowaniu karnym.

Postanowienie powyższe zaskarżył zażaleniem w imieniu własnym oraz w imieniu P.S. jego obrońca, stawiając mu zarzut naruszenia przepisu art. 616 § 1 pkt 2. Kpk. w zw. z § 14 ust. 1. pkt 2, § 14 ust. 2 pkt 5 i 6 oraz § 16 i § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r.

W konkluzji wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia poprzez przyznanie P. S. kosztów procesu w zakresie wydatków na obronę zgodnie ze złożonym

wnioskiem, ewentualnie uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wojskowy Sąd Okręgowy, orzekając w przedmiocie zasądzenia wydatków poniesionych na ustanowienie obrońcy ustalił, że P. S. nie przedstawił w toku posiedzenia ani wcześniej żadnych dokumentów, potwierdzających wysokość jego zobowiązania wobec obrońcy lub dokonanej z tego tytułu płatności i dlatego odmówił uwzględnienia wniosku w całości.

Na poparcie swojego stanowiska, Sąd przywołał pogląd Sądu Apelacyjnego wyrażony w postanowieniu z dnia 25 lutego 2015 r. w sprawie o sygn. akt II Aka .../12, iż zwrot wyłożonych kosztów obrony tytułem wynagrodzenia obrońcy powinien być uwarunkowany przedstawieniem dowodów na okoliczność poniesionych wydatków. Wojskowy Sąd Okręgowy pominął jednak dalsze rozważania tegoż Sądu, zawarte w tym orzeczeniu, odnoszące się do sposobu określenia wysokości wydatków z tytułu ustanowienia obrońcy, w sytuacji braku ich udokumentowania. Wynika z nich, że jeżeli oskarżony tych kosztów nie jest w stanie lub nie chce udokumentować, wysokość tę ustala się w oparciu o zasadę wskazaną w § 2 ust 2. Rozporządzenia z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. z 2013 r. poz. 461). Wyrażony pogląd koresponduje z treścią postanowienia Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 8 lutego 2012 r., II Akz 61/12.

Sąd nie rozważył też treści przepisu § 16 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. 2015.1800), które weszło w życie 1 stycznia 2016 r., a który stanowi, iż *Wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego i kosztów adwokackich może zawierać oświadczenie o wysokości kosztów obciążających stronę z tytułu wynagrodzenia adwokata. W braku takiego oświadczenia, opłatę ustala się w wysokości odpowiadającej stawce minimalnej, chyba że okoliczności określone w § 15 ust. 3 przemawiają za innym jej ustaleniem (§ 16 w/w rozporządzenia)*. Z literalnej wykładni przytoczonego przepisu wynika, iż samo oświadczenie stron co do wysokości kosztów obciążających stronę może stanowić

podstawę do uznania jej roszczenia – oczywiście, w granicach ustalonych w niniejszym rozporządzeniu.

W tej sprawie nie ulega wątpliwości, że oskarżonego w toku postępowania przygotowawczego i jurysdykcyjnego w I i II instancji reprezentował obrońca z wyboru. Oznacza to, że za świadczoną na rzecz P.S. obronę – której Sąd nie kwestionuje – należy się wynagrodzenie. Świadczona przez obrońcę praca ma swoją wymierną wartość, którą określił on w złożonym do Wojskowego Sądu Okręgowego wniosku z dnia 24 marca 2017 r. Niewątpliwe jest też, że stron nie wiązała pisemna umowa dotycząca zastępstwa procesowego. Wojskowy Sąd Okręgowy, procedując w tak ustalonym stanie sprawy, w przedmiocie wniosku, nie określił wysokości uzasadnionych wydatków strony z tytułu ustanowienia obrońcy z wyboru, mimo że brak udokumentowania poniesionych wydatków na ustanowienie obrońcy nie przekreślał możliwości zwrotu tych wydatków, w granicach limitowanych wysokością rzeczywiście poniesionych kosztów, przy uwzględnieniu zasad przewidzianych w przepisach dotyczących opłat za czynności adwokackie. Takim postępowaniem Wojskowy Sąd Okręgowy uchybił treści art. 616 § 1 pkt 2 kpk. w zw. z art. 632 pkt 2 kpk., co skutkowało uznaniem trafności zarzutu zażalenia.

Z tego względu konieczne było uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania, w toku którego Sąd powinien rozważyć wysokość zgłoszonego żądania, konfrontując je z obowiązującymi przepisami regulującymi zasady opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

kc